

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמנוא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת בא

בס"ד, עש"ק פרשת בא
ד' שבט תשי"ע - שנה א' גליון ד'

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	הרה"צ מוצ"ש	ר"ת
4:29	5:44	6:22
4:29	5:44	6:23
4:28	5:43	6:21
4:43	5:45	6:18

נא לטמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קָדֵשׁ לִי כָל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּבִנִי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם
וּבְבִהֵמָה לִי הוּא. (יג ב.)

הנה רואים שלאחר מכת בכורות נצטוו ישראל בכמה מצות, במצות פדיון הבן, ובמצות זכירת יציאת מצרים, כמש"כ זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים (שם ג.) ובמצות תפילין כמש"כ והיה לאות על ידכה ולטומפת בין עיניך (שם טו.), וצריך להבין הטעם והקשר ביניהם.

וגם צריך להבין מש"כ 'והיה כי יביאך הוי"ה אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחוי והיבוס' וגו' ופרש"י אע"פ שלא מנה אלא חמשה עממין כל שבעה גוים במשמע שכולן בכלל כנעני הם. אבל מ"מ צ"ע למה רק כאן מפרט התורה חמשה עממין ולא שבעה כמו שהקשה הרמב"ן.

עוד צריך להבין שבתורה משמע, שקדושת בכור אדם שווה לקדושת בהמה, כי התורה כילי לי באותו פסוק, אבל בגמ' במסכת בכורות (דף טו:) מבואר, שקדושת בכור בהמה יותר גדולה מקדושת בכור האדם, כי בכור בהמה אסור בהנאה עד שלא יפדה, מה שאין הדין בבכור האדם, וצריך להבין טעם הדבר.

אלא הנראה לומר, שזה ידוע מה שאיתא בספה"ק חסד'לאברהם (מעין שני נהר נו) וז"ל: ודע שיש מסורת קבלה ביד רז"ל, שישראל נתלכלכו כל כך בשקוצי מצרים, עד שבערב פסח נכנסו בהיכל מ"מ, שאם ח"ו היו מתעכבים יותר, היו נכנסין בהיכל נו"ן, ושוב לא היה להם תקנה עולמית. וכתב ע"ז אא"ו הרה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זי"ע, בספרו הקדוש אוצרי החיים (דף עב.) וז"ל: וישראל לא היו באפשרי לדרת לשער החמישים מחסרון התורה וכו' ע"ש, משמע שעכשוו שיש לנו כבר התורה, אז אפילו יכנסו ח"ו בשער הנ', יכולים עוד לעלות בחזרה לקדושה ע"י כוח התורה. וזה ידוע ג"כ מה דאיתא בזה"ק (ח"ב לו.) שכל העשר מכות היה נגוף ורפא, נגוף למצרים ורפא לישראל ע"ש,

לפי כל זה אפשר לומר, שכל העשר מכות שהכה למצרים, מרמו לנו"ן שערי טומאה שהוציא הקב"ה את ישראל מתוכם ע"י שהכה את מצרים, כי איתא בהגדה של פסח, שרבי עקיבא אומר, מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות וכו'. וא"כ היתה חמישים מכות. ומכת בכורות הוא נגד השער החמישים, ואע"פ שאמרנו שלא נכנסו במצרים לשער החמישים, מכל מקום ע"י שהכה הקב"ה למצרים מכת בכורות, נתגלה לישראל שער הנו"ן של הקדושה, וע"י שקבלו הארת שער הנו"ן יצאו מכל השערי טומאה.

ולכך זכו בני ישראל לאחר שיצאו מנו"ן שערי טומאה לנו"ן שערי בינה, למצות 'קדש לי כל בכור פטר כל רחם' שהוא מיניה (זה"ק ח"ב מג:), ולזה נותנים לכהן בדוקא חמשה סלעים לרמוז לנו"ן שערי בינה. ולכן ניתנה לבני ישראל ג"כ מצות תפילין, כי תפילין הוא מוחין דבינה כידוע ממרן הארז"ל (שער הכוונות דרושי תפילין ד"ו).

ולכך מובן שפיר טעם למה כתוב כאן רק חמשה עממין, לרמוז שזכו לארץ ישראל ע"י שנכנסו לנו"ן שערי בינה. וזהו ג"כ הסוד של זכירת יציאת מצרים שהוא ג"כ מרמו לנו"ן שערי בינה,

כי הזוה"ק (ח"ב פה:) אומר, חמשיין זמנין אדכר יציאת מצרים באורייתא. לרמוז ג"כ לנו"ן שערי טומאה שיצאו ממצרים ונכנסו לנו"ן שערי בינה.

ולפי זה יכולים לומר למה נשתנה קדושת בכור האדם מבכור בהמה, כי רש"י אומר על מש"כ 'ואני הנה לקחתי את הלוי' וגו' (במדבר ג יב), לפי שהיתה העבודה בבכורות, וכשחטאו בעגל נפסלו, והלויים שלא עבדו עבודת אלילים נבחרו תחתיהם עכ"ל. ולכן אפשר לומר שע"י שעשו העגל חללו קדושתן ועבר העבודה ללויים, וכמו שאומר הגמ' בבכורות (דף נ.) א"ר אושעיא, ביקש לגנוז כל כסף וזהב שבעולם, מפני כספה וזהבה של ירושלים, עד שמצאו לו מקרא מן התורה שהוא מותר, שנאמר ובאו בה פריצים וחללוה (יחזקאל ז כב) ע"ש, ואם כן ג"כ כאן ירדו מקדושתן ע"י חטא העגל. ונסתלקו מהם הנו"ן שערי בינה, אבל לעתיד לבוא מבואר ממרן הארז"ל (לקו"ת יחזקאל, שער הגלגולים הקדמה לה) שיחזרו עבודה לבכורים, כי לעתיד יתוקן כל הנו"ן שערי בינה בחינת עלמא דחירות בב"א.

(נאמרו בס"ש השם"א לפ"ק)

ליקוטי דיבורים

וְהָיָה לְאוֹת עַל יַדְכָּה וּלְטוֹטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ. (יג טו.)

צריך להבין טעם למה, טבעו חכמים בכרכת התפילין 'להניח תפילין' שהוא לשון ארמית, ולא טבעו הברכה כלשון התורה 'להניח אות'.

והנראה לומר בדרך צחות, שהרי כתוב וראו כל עמי הארץ כי שם הוי"ה נקרא עליך ויראו ממך (דברים כח י) והגמ' במסכת ברכות (דף ו.) אומר, תניא רבי אליעזר הגדול אומר, אלו תפילין שבראש. ולכן אמרינן ג"כ הברכה בלשונם, כדי שיהיה 'יראו ממך' והבן.

(ליקוטי דיבורים תשס"ג)

דברי תורה מרבתינו זי"ע

לזה כתיב אפילו בתחלה ג"כ: ויאמר, אמירה רכה, והוא, אפילו שאמירה זו היה בארץ מצרים, אעפ"כ נמתק למעלה ולמטה והבן.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וְלֹא תִתְּיָדוּ מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָה וְהַנֶּתֶר מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָה בְּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ. (יב י.)

רמז מצוה זאת לדורות, בעת גודל הבהירות, ישמור עצמו מגידוי החיצונים המתגרין בו, לינק מאור הגדול הזה, ולא ישול ח"ו באזה מדה רעה, ולהיות שמור אחר התפלה ואחר השבת, כשהוא באור גדול ורביקות אלקי בהתלהבות עצום וכשר שלא ליפול מן המדרגה, כי יותר אשר הבהירות והרביקות גדול עד המדרגה המבואר באור לילה זאת, יותר מתנשאים גרדיני נמוסין, את זה לעומת זה עשה אלקים (קהלת ז יד).

ראה אחי כמה יחודים מסר לנו האר"י ז"ל שלא יתגררו החיצונים ברשפי אש, ועיקרן של דברים הוא להיות כאן, להקמין עצמו לידע האמת שעדיין לא השיג כלל, ואם לאו עדיין עומד בחוץ עם רביקותו, ובאמת בשעת האור אין להם כל כך, אבל אח"כ צריך שמירה, והוא והנותר עד בקר.

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

אֶךְ בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֵר מִבְּתֵיכֶם וּגְוִי. (יב טו.)

מדאורייתא בכיול בעלמא סגי, ופירש רש"י (פסחים ד: ד"ה בכיול) דכתיב תשבתו ולא כתיב תבערו, וכונת המשך לשונו כך. דאילו היה כתיב תבערו, היה עיקר מצות עשה לבער דוקא חמין, אבל דכתיב תשבתו סובל ג"כ השבתה בלב, ולזה לא סיים רש"י והשבתה משמעתו בלב, אלא כתב והשבתה בלב השבתה, כלומר שנקרא ג"כ השבתה, אבל בודאי מודה רש"י דאם משבית חמין מן העולם ומבערו, דנקרא גם כן השבתה.

(זכרון דברים' מרבינו אלכסנדר סענדר מקאמרנא)

זְכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יִצְאָתֶם מִמִּצְרַיִם וּגְוִי. (יג א.)

הנה פרשתי בס"ד מהו דוקא שאמר היום, והיה די שיאמר את צאתך, וגם בקבלת התורה שכפרשת ואתחנן (דברים ד י) נאמר יום אשר עמדת לפני ד"א בחורב.

ואמרתי לפרש עפ"י מקרא בתהילים (עח יב) נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים שדה צען. שהכוונה, שהקב"ה הביא את האבות והראה להם הנסים בנקמת שונאיהם. וזה יום ר"ת ו'יקץ י'עקב מ'שנתו, ודוקא מרמז זאת ביום, כי בגאולת מצרים האיר להם הלילה כהאר ביום, מעין הגאולה המקווה, ולכן נקראת ליל שימורים על הגאולה המקווה, וכאשר יעקב היה בגאולת מצרים ואצל קריעת ים סוף כדרשת חז"ל, וירא ישראל את היר הגדולה (יד לא) ישראל סבא, וכן אצל קבלת התורה ג"כ היה יעקב נוכח, שנאמר (יש ב) ויחן שם ישראל נגד ההר, קאמר סתם ישראל, והיינו ישראל סבא.

ולזה נאמר גם אצל קבלת התורה ג"כ יום ר"ת ו'יקץ י'עקב מ'שנתו. וכשם שיעקב היה שם, כך היו שם גם אברהם ויצחק, כי ביעקב נכללו כל האבות, וכאשר יעקב היה ביציאת מצרים, הנה כאלו כל האבות היו שם, וזה דאמר נגד אבותם כלומר הנימ"ל אבות, עשה פלא בארץ מצרים שדה צען, וזה דבר נפלא בס"ד.

(בית אבות' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

וַיֹּאמֶר הוֹי"ה אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ בְּיַמֵּי הַכְּבֹדֶתִי אֶת לְבֹו וגו'. (יא א.)

מה לשון 'אני'. והכוונה בזה נבאר, בא אל פרעה, לך אל השר שלו כמבואר במדרש, והיה משה מתיירא לילך בתוך עומק הקליפה שלא יפול ממדרגתו, ואמר לו אני אני הוא, כי אין שום מציאות בעולם בלתי השם יתברך. כמבואר במשל שאמר מרן הבעש"ט בראש השנה עיין בדגל מחנה אפרים בסופו. וידוע גם כן מסוד אמר א'ויב א'ודף א'שיג א'חלק וכו' (שמות טו ט), שר"ת חמשה אלפ"ן, שהכל הוא אלופו של עולם, וכשעושי תשובה נתבטל רע גמור המכסה, והטוב נתעלה.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

דָּבָר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיִּשְׁאַלּוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רַעְוֹתָהּ פְּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב. (יא ב.)

רעותה מלא וא", שמעתי בשם הקדוש מוה"ר מיכל מגיד מולאטשוב שאמר שהצווי היה שישאלו זה מזה, ובוה יהיה התעוררות, ויתן ה' את חן העם ששואלין זה מזה בעיני מצרים, והם גם כן השאלו להם כליהם, ולזה רעותה בוא"ו דקאי על ישראלית.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

דָּבָר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיִּשְׁאַלּוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רַעְוֹתָהּ פְּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב. (יא ב.)

אפשר לפרש ולרמז עפ"י מה ששמעתי המעשה הקדוש, שפעם אחת היה הגה"ק צ"ס"ע מרן רבי אלעזר זצלה"ה, בן לרבינו הקדוש מרן רשכבה"ג בעל נועם אלימלך זיע"א, אצל הגה"ק צ"ס"ע מרן רבי משה מפשעווארק זיע"א על שבת קודש, ובאמצע עריכת השולחן המהור מתוך התלהבות, אמר מרן רבי אלעזר הייליגער מאמע אבי הקדוש, ושאל אותו מרן רבי משה מפשעווארק, ודלמא לאו אביך הוא, ולא ענה לו כלום, וכן נשנה בסעודת הצהרים ובסעודה שלישית מחמת התלהבות, ואחר השבת כשבא בחזרה לאביו הקדוש, ושאל אותו איך היה שם בשבת קודש, וסיפר לו הכל מה שהיה, אמר לו אביו ולמה לא ענית לו שהלא כתיב 'שאל אביך' (דברים לב ו), שאפשר לשאול 'אב' אם צריכים לו לעבודת השי"ת עד כאן שמעתי.

וזה אפשר לפרש ג"כ כאן 'חבר נא באזני העם' העם הם הבני אדם הפחותים, אפילו הכי 'ושאלו' שאפשר לשאול בחינת מדרגת 'איש' לשון השיבות, כמו שכתוב 'והאיש משה' (במדבר יב ג), 'והאיש גבריאלי' (דניאל ט כא), 'כלי כסף וכלי זהב' מרומז על תורה"ק הנחמדים מזהב ומזפז רב וגו' (תהלים יט יא), היינו שמותר לו לאדם להחזיק עצמו לגדול לשם שמים, כדי שיתעלה בתורה ובעבודת השי"ת.

(מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

וַיֹּאמֶר הוֹי"ה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרָן בְּאָרְצְ מִצְרַיִם לֵאמֹר. (יב א.)

כבר כתבתי, בכל מקום שכתוב וידבר ה' אל משה לאמר, כשיוצא מהקב"ה בכיול, הדבור, ויצא צרופים קשים, כמו שכתב רש"י וזה"ה: דיבור, הוא לשון קשה, ואמירה הוא רכה. והוא וידבר, הוא לשון קשה שיוצא לפעמים מפי הקב"ה צרופים קשים, אבל כשבא למשה, אז נמתק הדבור ההוא, ועשה רכה. והוא אל משה לאמר, אבל כאן כשאמר הקב"ה למשה בארץ מצרים, אמירה זו של החדש הזה, כלה הי' רכה.

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

דיני נטילת ידים שחרית. סימן ד.

א. נטילת ידים תיקנו חכמינו ז"ל לתפלה כמו לפת. וכן תיקנו נטילה בבוקר משום רוח טמא סיטרא אחרא השורה על ידיו. והנטילה באופן זה, תחלה תיקח הכלי בידך הימנית, ותתנהו לידך השמאלית, ותשפוך מידך השמאלית על ידך הימנית. ואח"כ תיטול הכלי בידך הימנית, ותשפוך על ידך השמאלית. וכן תעשה שלשה פעמים בדילוג. ודווקא בשחרית בעינן שלשה פעמים בדילוג, כי הקליפה בת מלך היא ואינה הולכת ממנו אם לא בנטילה שלשה פעמים בדילוג:

כ"כ האריז"ל בפע"ח שער הברכות פ"ה וז"ל: וענין נטילה זו היא, כדי להעביר רוח הטמאה שעליהן, באופן זה - תחלה תקח הכלי בידך הימנית, ואח"כ תתנהו לידך השמאלית, ואז תשפוך בידך השמאלית מים על ידך הימנית. ואח"כ תקח הכלי בידך הימנית, ותשפוך על ידך השמאלית. וכן תעשה ג' פעמים, עד שנמצא, שרצוצת הימנית ג'פ בדילוג, וכן השמאלית. וכן נתבאר בזהר כתיבת יד. והטעם, כי רוח רעה הנקראת שיבת"א [חולין קו: ושבת קט.] שורה על הידים, ובת מלך היא, ומקפדת עד ג'פ. ושיהיו בדילוג, ואם לאו אינה הולכת.

ב. בענין ברכת נטילת ידים רבו הדעות, ומנהגו שלא לברך אלא בשחרית אחר עשיית צרכיו, ומנהג הנכון שלא לברך אלא קודם התפלה בשחרית:

בש"ע סימן ו' ס"ב כתב וז"ל: יש נוהגין להמתין לברך על נט"י עד בואם לבית הכנסת, ומסדרים אותו עם שאר הברכות, ובני ספרד לא נהגו כן. ובב"י שם כתב הטעם דלא חלקו בין ברכת נט"י לשאר ברכת השחר אפילו שיש הפסק בין הנטילה לברכה ע"ש.

עיקר הלכה שתיקנו חז"ל (ברכות ס:) ברכת על נטילת ידים לתפלה, ובלבד כשעשה צרכיו גדולים, שאז לא מהני מידי דמנקי אלא בעינן מים הכשרים להעביר רוח רעה של בית הכסא, ואז מברך ענט"י הן לתפלת שחרית או מנחה או ערבית.

אבל אם לא עשה צרכיו גדולים, לשחרית דבעינן מים דוקא להעביר רוח רעה של שינה מברך בין כך ובין כך, אבל למנחה ולערבית לא יברך אלא אם כן ניפנה וצריך למים דוקא, ומחמת שאין הברכה קבוע למנחה ולערבית שאין שכוח כל כך בין המון עם לפנות ולנקות קודם התפלה, ונטילה לתפלה תפסו שדי במעט מים, ולכן נשתרבה המנהג שלא לברך על הנטילה כי אם בשחרית, אבל מעיקר הדין כמבואר. וכך פסקו כל גדולי הראשונים שאם עשה צרכיו גדולים ורוצה להתפלל מברך ענט"י.

וכן מברך בשחרית כשעומד ממיטתו וניפנה מברך אף שלא לתפלה, ואם אח"כ קודם התפלה עשה צרכיו מברך עוד הפעם. כל זה מעיקר הדין.

אבל המנהג שלא להרבות בברכות, ולכן מנהגינו בעת שקם ממטתו וניפנה מברך על נטילת ידים. אבל מנהג הרב הקדוש מרן מוהר"ר יעקב יצחק מלובלין זללה"ה כשהיה מכין עצמו קודם התפלה בידך ענט"י ואשר יצר ואלקי נשמה, כי היה קם ממש בחצות לילה, והיה נוהג אח"כ לישן מעט, ולכן בידך אלקי נשמה קודם התפלה וברכת ענט"י היה סובר דעיקרו לתפלה, אעפ"כ לא היה מברך למנחה וערבית משום המנהג. והמברך למנחה וערבית אחר שעשה צרכיו לא הפסיד ונשכר:

ג. אסור לאדם לברך אשר יצר אם לא כשעשה צרכיו:

וכן פסק הגאון חיד"א (ברכ"י ס"ו סק"ג), ומרן האר"י זללה"ה (פע"ח שער הברכות פ"א, שעה"כ ענין ברכת השחר ד"ה כל הח"י ברכות) שלא לברך אלא אחר צרכיו:

מעשה אבות

וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדְכָה וּלְטוֹטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ. (יג טז)

סיפר הרה"ח ר' דוד סופר ז"ל: מדי שנה בשנה, היה מוסר רבינו רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע, את שלוש זוגות תפילין לאבי ר' זעליג ז"ל לבדיקה. פעם אחת כשהחזרתי לרבינו את התפילין כשהן בדוקות, תפורות ומושחרות כדון, ולאחר שהניח תפילין של רבינו תם, אחר תפילת שמונה עשרה, קרא אותי אליו, ואמר: דוד, לך מהר הביתה, ושאל את אביך ר' זעליג אם לא שכח להחזיר את הפרשיות בתפילין של ר"ת. חזרתי הביתה ונפעמתי מאד כשמצאתי את הפרשיות של ראש דרבינו תם מונחות על השולחן, שכח אבי להחזיר הפרשיות לתוך הבתים אחר הבדיקה, ותפר את הבתים ללא הפרשיות. מיד הבאתי לרבינו את הפרשיות ותפרתי אותם בבית המדרש, ושאלתי את רבינו: רבי, מהיכן ידע שאין הפרשיות מונחות בבתים. ענה לי: דוד, כשהנחת אותן לא הרגשתי קדושת תפילין.

(בית קאמרנא)

וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָהּ תִּפְדֶּה. (יג יג)

אחר הסתלקות רבו של רבינו רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע, הרב הקדוש מהר"ר צבי הירש מזידיטשוב זי"ע, נסע רבינו פעם הראשונה לאונגארין, ובא למונקאטש, וקבלוהו אנשי מונקאטש בכבוד גדול. ובשבת קודש כיבדו את רבינו בקריאת התורה, כדרכו שהיה קורא בתורה, וכשקראו את הלוי לעלייה ורצה להתחיל לעשות הברכה, הסתובב רבינו ללוי ושאל אותו: אביכם היה גם כן לוי. נבהל האיש מאד מרבינו, ולא היה יכול להשיב מפני הבושה, ולבסוף השיב לרבינו: אני באתי לכאן מפולין, ויראתי שלא יכבדו אותי בעליות לכן אמרתי שאני לוי, והתנצל מפני רבינו ואמר: ומה עשיתי וכי לקחתי מעשרות. שאל אותו רבינו: ואת בנכם הבכור האם כבר פדית, נבהל האיש הלוי שנתפס בקלקולו, והשיב: לא, וביום ראשון אחר שבת, עשה פדיון הבן לבנו הגדול שהיה כבר בן י"ג שנים. ותהום העיר מונקאטש מגדולת רבינו.

(כתבי שם)

רבינו שלמה ב"ר אברהם מלוצק (דברת שלמה) י" שבט

תולדותיו

הגה"ק רבי שלמה מלוצק זי"ע, נולד בשנת ת"ק לאביו הר"ר אברהם ז"ל. בשנותיו הראשונות היה גר בעיר הולדתו ק"ק לוצק, ועל שמו נקרא ר' שלמה לוצקער. ולאחמ"כ עבר לק"ק קוריץ, והנהיג שם עדה קדושה בשיטת רבו לקהל חסידיו. ומשם נקרא לכהן פאר כמגיד מישרים דק"ק המפוארת סקאהל, ושם הפיץ תורתו וקדושתו אשר קיבל מרבו הקדוש המגיד ממעזריטש זיע"א.

רבותיו

רבו המובהק היה רבה"ק רבי **דוב בער המגיד ממעזריטש** זי"ע, אשר ג"כ היה קרובו ושי"ב (כמו שחזתם בהקדמתו לספרו דברת שלמה שי"ב של אדומ"י, וכן שם בפרשת בלק ד"ה מה אקוב ע"ש), אשר ממנו שאב רוב חכמתו וקדושתו, והיה משמשו ותלמידו המובהק ונאמן ביתו, כלשון קדשו של הרה"ק ר' **משה לייב מסאסוב** זי"ע, וז"ל: **ידידי הרב הידוע החסיד מו"ה שלמה אשר היה משמש לפני ולפנים אצל המגיד**. ועוד זאת שרבינו המגיד קבע עם תלמידו רבינו שלמה שיעור מיוחד בחכמת הקבלה אחר חצות הלילה.

תורת המגיד

רבינו **המגיד ממעזריטש** זי"ע, צווה לרבינו במיוחד, שיכתוב את דברי תורתו אשר השמייע לפני האריות שבחבורה אשר הסתופפו בצלו, כפי אשר כותב רבינו בהקדמה לליקוטי אמרים, וז"ל: ופעם אחת שאל אותי אדומ"י זלה"ה למה אין אני כותב מה שאני שומע, והשבתי לו התשובה כני"ל [כי הם חכמות ראמות עד דלא יכיל למללא בפומא, וכי"ש להביא בכתב עט סופר], גם אמרתי כי ראיתי כותבי כתבים ומקצרים מאוד מכוונת אדומ"י, ולפעמים אינם מבינים וכותבים לפי הבנתם, ואמר לי אעפ"כ איך שיהיה נכתב הכל טוב, למען היות למזכרת לעבודת הבורא ב"ה, ואמרתי לו ולמה אדומ"י רוצה וחושק לזה, וכך אמר לי: וכי קטן בעיניך דבר שביקש דוד המלך ע"ה (תהלים סא ה) אגורה באהליך עולמים, ר"ל בבי' עולמות (במות צו), וכי ע"ש.

ואכן אזר כגבר חלציו וכתב את תורת רבו דברי אלוקים חיים, וסדרם בסדר דבר נאה ומושלם לזכות את בני ישראל, וזכה והדפיס הספרים המפורסמים 'ליקוטי אמרים' מגיד דבריו ליעקב' (וחתם שם רבו בסי"ת מגיד דבריו ליעקב. דוב), אשר עד היום מלהיב לבבות בני ישראל כאש בוערת לעבודת השם יתברך.

רבי אברהם זצ"ל בעה"מ ספר דברת שלמה.

חיבורו

השאיר רבינו אחריו ברכה את ספרו המפורסם **'דברת שלמה'** עה"ת, ע"ד תורת רבו המגיד ממעזריטש זי"ע, וקרא שם הספר דברת שלמה, דבר"ת נוטריקון: תלמיד רבינו דיוב בער. והספר הלזה נתפרסם כאחד מספרי היסוד בין ספרי החסידות להבין תורת המגיד, ורבים מגדולי החסידות הביאו ושילבו בספריהם הקדושים את דברי תורת רבינו זי"ע.

נדפס בפעם הראשונה לאחר הסתלקותו בשנת תר"ח בזאלקווא, ע"י החסיד ר' יצחק אריה מבולקאמין, ונדפס בהסכמת **החווה מלובלין** זי"ע, אשר בין דבריו כותב וז"ל: **וראיתי בהכתבים כמה וכמה חידושים נפלאים ומתוקים מדבש ומאוד נהניתי מהם**. ובהקדמת בנו של רבינו הרה"ק רבי **דוב בעריש מאלעסק** זצ"ל, כתב וז"ל: **ומובטחני שיהיו הדברים אשר יצאו מפי אמו"ר ז"ל עריבים על שומעיהם כמים קרים על נפש עיפה**.

נדפס שנית ע"י ר' יצחק לייב מלאפטען, ונוספו עליו הסכמת תלמידו **השר שלום מבעלזא** זי"ע, אשר בין דבריו כותב וז"ל: **ובעזה"י אני בטוח כל מי שיקנה הספר הנכבד הזה יהיה ברכה שרויה בתוך ביתו**. וגם כן נוסף הסכמת הרה"ק רבי **ישראל מרוזין** זי"ע, אשר בין דבריו כותב וז"ל: **וזכות המחבר יגן על כאו"א אשר יהיה הספר בביתו להשפיע עליו שפע ברכה והצלחה**.

נדפס שלישית בארץ הקודש בשנת תשט"ו בפקודת הקודש של כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע.

ממלא מקומו ויוצא חלציו

השאיר אחריו את בנו הרה"ק רבי דוב בעריש אבד"ק אלעסק, אשר נודע לגאון אדיר ומגדולי אדמו"ריים בדורו.

בנו: הגה"צ ר' דוד פלאם זצ"ל (חתנו של הרה"ק ר' אלעזר רוקח, בנו הגדול של השר שלום מבעלזא זי"ע).

בנו: הגה"צ ר' יצחק פלאם זצ"ל (חתנו של הגה"ק ר' שמואל אהרן רובין אבד"ק קראטשין זי"ע).

חתנו: רבינו חיים יעקב מקאמרנא זי"ע.

בנו: רבינו שלום מקאמרנא זי"ע.

בנו: כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

וגדולי ומאורי החסידות חבו לו הערכה מרובה בזה שכתב תורת רבו המגיד, באמרם: מה שעשה היתולדותי לרבו הבעש"ט, עשה רבינו לרבו המגיד.

ובמיוחד נתפרסם ההקדמה אשר כתב על הספר ליקוטי אמרים המבארת דרך וגדלות הבעש"ט הקדוש והמגיד הקדוש זי"ע, וכלשון קדשו של רבה"ק **החווה מלובלין** בהסכמתו על ספרו של רבינו דברת שלמה, וז"ל: **כי הנה ידוע הרב המגיד מישרים החריף ובקי בנגלה ונסתר קדוש ישראל, כבר יצא טבעו בעולם ע"י הקדמה שעל ספר ליקוטי אמרים של מורינו ורבינו הגדול והקדוש מהו' דוב בער ז"ל**.

תלמידיו

בין גדולי תלמידיו של רבינו ידוע ומפורסם תלמידו המובהק הרה"ק **השר שלום מבעלזא** זי"ע, אשר היה גר אחר חתונתו בק"ק סקאהל, בהיותו חתנו של דודו אבד"ק סקאהל הגה"ק ר' ישכר בער רמ"ז ז"ל, אשר שם כיהן רבינו בערוב ימיו כמגיד מישרים.

והמגיד התבטא פעם לרבינו שלמה שיהיה לו תלמיד אחד שיהא שקול כנגד המון חסידים, ותלמיד זה היה השר שלום מבעלזא זי"ע.

התלמיד השר שלום מבעלזא, עשה לילות כימים בבית מדרשו של רבינו, וכשחמיו של השר שלום היה מתנגד לעדת החסידים, לא נתנו ללכת לרבינו להתבשם מזיו תורתו, ראתה הרבנית מרת מלכה, שהאש בוערת בקרבו ללמוד עם רבינו, היתה משלשלה את בעלה בכל לילה דרך החלון שלא ירגישו אנשי הבית. ומעל מזבחו לקח את רצפת האש הראשונה, מזיו זהרו נגה שביב אור על נפשו התמימה, וילך שבי אחר קסמי רעיונותיו. כל ימיו העריץ אותו התלמיד מאד, והתייחס אליו כאל מורה דרכו בחיים. בשולחנו הטהור לפני קהל חסידיו אמר פעמים רבות תורה בשמו אך לא כינהו בשם, אלא אמר: 'כך אמר המגיד'.

הסתלקותו

רבינו זיע"א נסתלק ביום י" שבט תקע"ג ונטמן בביה"ח בסקאהל, ועל ציונו נחקקו הטורים האלה: **כ"ת נפטר בעשרה ימים לחודש שבט תקע"ג לפ"ק הרב המגיד הגאון החסיד הצדיק המפורסם תלמיד רבינו דוב בער ז"ל בוצינא זנהורא וקדוש עליון החריף ובקי בנגלה ובנסתר כבוד שמו מו"ה שלמה**

שובע שמחות

ברכת מזל טוב
להר"ר אהרן יוסף וינגרטין
להולדת הבת

ברכת מזל טוב
להר"ר מאיר שמואל שישא
להולדת הבן

ברכת מזל טוב
להר"ר שלמה רגוזניצקי
לרגל שמחת הבר מצוה
לבנו אברהם נח ז"י